

Довідка
про стан викладання та рівень навчальних досягнень учнів 9-11 класів
з історії України та інтегрованого курсу Історія: Україна і світ

Відповідно до плану освітньої діяльності Білоцерківського академічного ліцею «Колегіум» на 2025/2026 навчальний рік та згідно з графіком внутрішнього контролю протягом жовтня 2025 року здійснювалося вивчення стану викладання та рівня навчальних досягнень учнів 9-11 класів з історії України та інтегрованого курсу Історія: Україна і світ.

Контроль передбачав вивчення й узагальнення системи роботи вчителів історії, а саме:

- дотримання методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо викладання історії України у 2025/2026 навчальному році;
- календарно-тематичне планування;
- відповідність змісту уроків навчальним програмам;
- дотримання вимог єдиного орфографічного режиму;
- дотримання критеріїв оцінювання та обліку навчальних досягнень учнів;
- стан успішності та якості знань учнів;
- використання інформаційно-комунікативних технологій та впровадження сучасних форм і методів організації освітнього процесу;
- робота з обдарованими учнями;
- матеріально-технічне забезпечення викладання історії України.

Історію України, інтегрований курс Історія: Україна і світ в ліцеї викладають педагоги: Махаринська Оксана Петрівна, вчитель вищої кваліфікаційної категорії, старший учитель та Шаповал Вікторія Антонівна, вчитель другої кваліфікаційної категорії.

Вивчення показало, що вчителі історії володіють програмовим матеріалом на високому рівні. Вони знають вимоги й завдання предмета, ведуть активну роботу з упровадження інноваційних технологій.

Викладання дисципліни Історія України у ліцеї відбувається за програмами:

- навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Історія України для 5-9 та 10-11 класів зі змінами» (наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698);
- навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія: Україна і світ. 10-11 класи» (наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698);

Учні ліцею забезпечені підручниками з історії України на 100 %. Уроки проходять в обладнаних кабінетах (ауд. 210, 310), матеріально-технічна база яких в основному відповідає сучасним вимогам.

Предмети Історія України та Історія: Україна і світ мають інтегрований характер, він спрямований на узагальнення знань, отриманих учнями з різних навчальних предметів та досвіду, набутого в процесі життєдіяльності; опанування базових знань із історії України, політології, культурології; розвиток теоретичних та практичних умінь і навичок, формування самосвідомості особистості, розуміння місця України в світі сьогодні й в минулому, прищеплення загальнолюдських цінностей.

Календарно-тематичні плани складено відповідно до чинних програм. У кожного вчителя простежується цілеспрямована, наполеглива робота з підготовки до уроків. Під час планування освітнього процесу вчителі Махаринська О.П., Шаповал В.А. оптимально до кожної педагогічної ситуації визначають послідовність розгляду окремих тем, що дає можливість шляхом синхронного вивчення та узгодження матеріалу курсів української та всесвітньої історії вивчати події, процеси та явища вітчизняної історії в контексті загальноєвропейської та світової історій. Велика увага приділяється вчителями історії ліцею патріотичному вихованню здобувачів освіти та формуванню їхньої національної самоідентифікації.

В освітньому процесі вчителі проводять уроки з використанням елементів дистанційних технологій, переважно використовуючи сервіси Google Classroom, Google Meet.

Оцінювання навчальних досягнень учнів проводиться під час виконання учнями на уроках групових завдань, шляхом індивідуального опитування, проведення онлайн-тестів (Освітній проект «На Урок» та Google Форма) та ін. Результати навчальних досягнень учнів фіксуються в електронному журналі на платформі «Єдина школа».

Аналіз відвіданих уроків свідчить, що вчителі Махаринська О.П. та Шаповал В.А. на високому рівні викладають свої предмети, значну увагу приділяють формуванню в учнів історичних компетентностей, практичному використанню отриманих знань, розвитку світоглядних позицій, формуванню позитивної історичної самоідентифікації, навичок творчої діяльності, вихованню особистісних рис громадянина України, загальнолюдських духовних цінностей.

Рівень навчальних досягнень учнів з історії України та інтегрованого курсу Історія: Україна і світ вивчався шляхом проведення контрольного зрізу знань (для учнів 9-х та 11-х класів) та онлайн тестування (для учнів 10-х класів) на початку навчального року, усного опитування, аналізу рівня успішності учнів за результатами тематичного оцінювання та спостереження за учнівськими відповідями на уроках.

На паралелі 9-х класів навчається 93 учні. З них: у 21 групі – 33 ліцеїсти, у 22 групі – 29, у 23 групі – 31. За результатами контрольного зрізу з Історії України та курсу Історія: Україна і світ учні виявили такий рівень навчальних досягнень:

Рівень навчальних досягнень	21 група		22 група		23 група	
	К-сть учнів	%	К-сть учнів	%	К-сть учнів	%
високий рівень (10-12 балів)	4	13	2	7	3	13
достатній рівень (7-9 балів)	11	35	10	36	5	21
середній рівень (4-6 балів)	15	48	12	43	14	58
початковий рівень (0-3 бали)	1	3	4	14	2	8

У порівнянні тематичних оцінок з оцінками за контрольний зріз показники:

- високого рівня: у 21 ідентичні (13%), у 22 – нижчі на 6%, а у 23 групі вищі на 3%;
- достатнього рівня: у 21 групі нижчі на 21%, у 22 – на 1%, а у 23 групі нижчі на 24%;
- середнього рівня: у 21 групі вищі на 16%, у 22 однакові (43%). у 23 групі вищі на 23%;
- початкового рівня: у 21 групі вищі на 3%, у 22 групі вищі на 7%, у 23 групі вищі на 8%. Слід відмітити, що початковий рівень навчальних досягнень як при виконанні контрольного зрізу, так і при тематичному оцінюванні показали учні лише 22 групи. Учні 21 та 23 груп показали початковий рівень лише на контрольному зрізі (додаток 1).

За результатами тематичного оцінювання високий рівень знань показали 11 учнів (12%), достатній – 46 учнів (49%), середній – 34 учні (37%), початковий – 2 учні (2%).

На паралелі 10-х класів навчається 131 учень. У 31 групі навчається 31 учень, у 32 групі – 30 учнів, у 33 групі – 26, у 34 групі – 26, у 35 групі – 18. За результатами онлайн тестування жоден учень паралелі не показав знання високого рівня. Достатній рівень знань показали 14% від загальної кількості. Середній рівень показали 70% учнів, а початковий рівень – 16%. За результатами тематичного оцінювання високий рівень знань показали 19% учнів паралелі, достатній рівень – 47%, середній рівень – 26%, початковий рівень – 8%. Порівняльний аналіз результатів вхідного онлайн тестування та тематичних оцінок показує суттєве зростання оцінок високого (+19%) та достатнього (+33%) рівнів. Результати середнього рівня зменшилися також суттєво (-44%), а результати початкового рівня мають найменшу розбіжність (-8%).

Велику розбіжність результатів між онлайн тестуванням та тематичним оцінюванням можна пояснити впливом декількох факторів:

- учні одразу після літніх канікул ще не відновили набуті раніше знання з предметів;
- майже половина учнів 10-х класів зараховані до ліцею з інших закладів освіти й ще не адаптувалися до нового для них закладу;
- велика частина учнів 10-х класів вперше виконували онлайн тести, які були максимально наближені до формату національного мультипредметного тесту.

На паралелі 11-х класів навчається 130 учнів. У 41 групі навчається 27 учнів, у 42 групі – 29, у 43 групі – 20, у 44 групі – 27 та у 45 групі - 27 ліцеїстів. За результатами контрольного зрізу з Історії України та курсу Історія: Україна і світ учні виявили такий рівень навчальних досягнень:

Рівень навчальних досягнень	41 група		42 група		43 група		44 група		45 група	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
високий рівень (10-12 балів)	2	10	1	4	1	8	1	4	5	23
достатній рівень (7-9 балів)	6	28	12	50	2	17	5	22	4	18
середній рівень (4-6 балів)	11	52	11	46	4	33	11	48	9	41
початковий рівень (0-3 бали)	2	10	0	0	5	42	6	26	4	18

У порівнянні тематичних оцінок з оцінками за контрольний зріз показники високого рівня збільшились в 42 та 44 групах, а в 41, 43 та 45 групах залишились на однаковому рівні. Показники достатнього рівня зросли в усіх групах паралелі. Показники середнього рівня зросли в 41 та 43 групах, зменшились в 42 та 44 групах, не змінились в 45 групі. Показники початкового рівня зменшились в 41, 43, 44 та 45 групах, а в 42 групі збільшились.

За результатами тематичного оцінювання 12 учнів (9%) паралелі показали високий рівень знань, 51 учень (40%) – достатній рівень, 58 учнів (45%) – середній рівень, 7 учнів (6%) – початковий.

За результатами останнього тематичного оцінювання найкращі результати мають учні:

- 21 групи (13% - високий рівень, 56% - достатній), вчитель Шаповал В.А.;
- 31 групи (42% - високий рівень, 39% - достатній), вчитель Махаринська О.П.;
- 42 групи (10% - високий рівень, 59% - достатній), вчитель Шаповал В.А.

Найнижчі результати мають учні 22 групи (відсоток високого рівня складає 14%, достатнього – 37%, середнього – 43%, а 2 учні, що становить 7%, мають оцінки початкового рівня). Початковий рівень навчальних досягнень мають учні 42, 43, 32 груп (по 1 учню), учні 44 та 31 груп (по 2 учні), 3 учні 45 групи та 7 учнів 35 групи.

У цілому по ліцею за результатами тематичного оцінювання мають оцінки високого рівня 60 учнів 9-11 класів (17%), 158 учнів – достатнього рівня (45%), 120 учнів – середнього рівня (33%), 17 учнів – початкового рівня, що становить 5%. Детальна інформація про рівень навчальних досягнень учнів 9-11 класів за групами представлена у порівняльній таблиці (додаток №2).

Учителі ліцею багато уваги приділяють роботі з обдарованими учнями. Ліцеїсти беруть активну участь у Всеукраїнських учнівських олімпіадах з базових дисциплін, конкурсах та турнірах, роботі Малої академії наук у відділенні історії тощо.

Протягом 2021-2025 років учениця ліцею Богдана Моденко двічі виборола 3 призове місце на III (Всеукраїнському) етапі ВУО з історії. На II (обласному) етапі ВУО з історії учні ліцею тричі посіли призові місця (Артем Гецько — 3 місце у 2022/2023 н.р.; Богдана Моденко — 1 місце у 2023/2024 та 2024/2025 н.р.). На I (міському) етапі за цей період учні ліцею вибороли 19 призових місць, з яких чотири рази перше місце (Артем Гецько, Богдана Моденко — двічі, Максим Капшук).

У системі МАН за 2021- 2025 роки учні ліцею представили 4 наукових роботи на І (міському) етапі конкурсу-захисту у секціях: «Історія України» – 3 роботи, «Релігієзнавство» – 1 робота. Усі роботи вибороли призові місця: І – 2, ІІ – 1, ІІІ – 1. На ІІ (обласному) етапі перемогли Лада Мусієнко (2023/2024 н.р.) та Тетяна Письменник (2024/2025 н.р.). На ІІІ (Всеукраїнському) етапі Лада Мусієнко посіла 3 місце, а Тетяна Письменник стала учасницею. Науковим керівником у Л. Мусієнко була О.П. Махаринська, а у Т. Письменник — В.А. Шаповал.

Окрім того, у 2021/2022 н.р. Н. Вакуленко посіла ІІІ місце на міському етапі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт, у 2022/2023 н.р. Єлізавета Бобровник посіла ІІ місце.

Учні ліцею є постійними учасниками Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаймося ж, брати мої!» Так, у 2021/2022 навчальному році Андрій Зінченко, учень 42 групи, виборов І місце на міському етапі, у 2022/2023 н.р. Костянтин Трешило, учень 22 групи, також переміг на міському етапі конкурсу (наковий керівник — О.П. Махаринська). У 2024/2025 н.р. учениця 35 група Анастасія Ізюмченко посіла 2 місце на територіальному етапі конкурсу.

Учні ліцею протягом 2021-2025 років двічі взяли участь в обласній історико-краєзнавчій експедиції учнівської молоді “Київщина козацька”. У 2021/2022 н.р. С. Сінчук виборола 1 місце, а учень 12 групи Максим Капшук у 2024/2025 н.р. 2 місце на обласному етапі.

Учні ліцею систематично беруть участь та виборюють призові місця в Міжнародному конкурсі з українознавства. Переможцями конкурсу стали Олександра Зварич (2021/2022 н.р.), Костянтин Трешило (2022/2023 н.р.), Лада Мусієнко (2023/2024 н.р.), Євгенія Олійник (2024/2025 н.р.). Тетяна Письменник у 2024/2025 н.р. посіла 2 місце. Науковим керівником усіх переможців та призерів конкурсу була О.П. Махаринська.

У 2023/2024 н.р. та у 2024/2025 н.р. учениці ліцею Анна Камінська та Євгенія Олійник в Обласній конференції “Герої серед нас” посіли 1 та 2 місця відповідно.

Проведені контрольні зрізи, онлайн тестування та вивчення стану викладання історії України, інтегрованого курсу Історія: Україна і світ виявили окремі недоліки в організації освітнього процесу, що позначається на стані викладання предмету та рівні навчальних досягнень учнів в цілому та при участі в ЗНО. З метою усунення виявлених недоліків рекомендується:

- вчителям Махаринській О.П., Шаповал В.А. більше уваги приділяти формуванню інформаційної компетентності здобувачів освіти (робота з джерелами історичної інформації, інтерпретація змісту джерел, визначення їхньої надійності, критичний аналіз отриманої інформації);
- систематично використовувати мотиваційну складову оцінювання знань здобувачів освіти;
- працювати над поповненням навчально-матеріальної бази кабінету;
- підвищити результативність участі учнів ліцею у Всеукраїнських учнівських олімпіадах з базових дисциплін, конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт у системі МАН України, творчих конкурсах та змаганнях, зокрема виборювання учнями призових місць на обласному та Всеукраїнському рівнях.

Довідку підготував
заступник директора з НВР

Валерій БОЛЬШЕВ